

KEN BLE IKKE TATT OPP TIL DISKUSJON

alp ikke at distriktene hadde mobilisert til
FOTO: YNGVE GRØNVIK

To skoler avhendes

Når skoleåret starter til høsten er det ingen elever igjen på Skogfoss skole. Og i Neiden gis et tilbud.

PASVIK/NEIDEN

Yngve Grønvik
yngve@sva.no

Foreldrene har allerede søkt om å få flyttet de fem elevene ved skolen til Svanvik. I kommunestyret neste onsdag vil det bli tatt stilling til om skolen skal legges ned og om de to lærerstillingene ved skolen kan bli overført til Pasvik skole på Svanvik.

I likhet med Neiden skole, ser administrasjonen for seg å avhende bygget.

Skolen i Neiden står også på sakskartet onsdag. Neidenelvens fiskefellesskap har bedt om å få bygget vederlagsfritt inkludert oppgradering av vinduer og en medgift på sju millioner kroner. Administrasjonen innstiller på at Fiskefellesskapet får overta bygget slik det står og at vannverket skilles ut. De vil gi frist til 15. juli med å svare på tilbudet. Hvis det

ikke aksepteres selges bygget til høystbydende, heter det i saksframlegget.

BILDETEKST: Professor i pedagogikk ved Nordlandsforskning i Bodø, Karl Jan Solstad, tar en nyansert holdning til påstander om kvalitetsforskjell mellom full- og fadelte skoler

– Små skoler like gode som store

– Ingen forskning bekrefter at store skoler er bedre rent faglig enn små, sier professor i pedagogikk Karl Jan Solstad

KIRKENES

Mourad Abarkach
Mourad@sva.no

– Det er ikke bare i Sør-Varanger det foregår en skolestrukturdebatt, sier seniorforsker Karl Jan Solstad ved Nordlandsforskning.

Han bekrefter, at det i Distrikts-Norge er et fallende elevtall, og at distriktsskolene er mer ressurskrevende. Men når det gjelder kvalitet på skolen stiller saken seg helt annerledes.

– Det er på ingen som helst måte entydig at de fulldelte skolene holder en høyere kvalitet enn de fadelte. Jeg har gått igjennom kunnskapsbasen i dette feltet i Norge og internasjonalt, og konklusjonen er at forskningen ikke dokumenterer dårligere resultater for elever ved små skoler, forklarer Solstad.

SENTRALISERINGSTENDENS

Antall grunnskoler i Norge er 2 848, ifølge utdanningsdirektoratet. Den generelle tendensen derimot går mot sentralisering. Dette støttes av tall fra rapporten «Utdanningsspeilet for 2018», utviklingen går mot færre og større skoler i Norge. Fra 2007 til 2018 forsvant hele 333 skoler.

Den samme utviklingen har ikke vært sporet i Sør-Varanger kommune. Neiden skole som ble stengt for to år siden er hittil eneste nedlagte skole. Begrunnelsen den gang var sviktende elevantall.

Utfordringen i Sør-Varanger har vært store avstander og spredt bosetning, det har sinket noe av utviklingen som kan spores i resten av landet. I tillegg har det vært sterkt motstand hver gang skolestruktur har blitt brakt opp i rådhuset. Men med kommunestyret sitt vedtak om innsparing på 25 millioner kroner i skoleverket har debatten blitt brakt til forgrunnen.

Men ifølge Solstad, blir det opportunt å begrunne nedlegging med argumenter om dårligere kvalitet, og han trekker fram Finnmark: Fylket ligger under landssnittet på de nasjonale prøvene.

– Resultatene fra Finnmark er interessante. Regionen har ofte scoret dårligere på nasjonale prøvene sammenlignet med andre fylker. I en undersøkelse hvor re-

sultater fra avgangskullet på skoler med 15 eller færre elever ble sammenlignet med skoler med over 15 elever, ble det vist at de små ungdomsskolekullene gjorde det generelt best i fylke, sier Solstad.

ELEV-TALL OG ØKONOMI

Hvis det er manglende dekning for å legge ned småskoler på grunn av kvalitet, blir økonomi og elevtall de førende begrunnelser.

I kommunen har elevtallet på tvers av skolene vært fallende. Totalt har elevtallet gått fra 1320 i 2008 til 1108 i 2019, ifølge tall fra kommunen. Befolkningsframskrivningene fra SSB tegner et ytterligere mørkere bilde, med redusert elevtall fram mot 2040.

I tillegg er en desentralisert skolestruktur økonomisk ressurskrevende.

– Distriktsskolene blir mer ressurskrevende siden det er færre elever per lærer. Lønnsutgiftene representerer 70–80 % av driftsutgiftene på en skole, så enhetskostnadene går opp, forklarer Solstad.

Med færre elever i klasserommene og trange økonomiske rammer i kommunen, finnes det begrunnelser for endring av skolestruktur, dog ikke basert på kvalitet.

SKOLESTRUKTUR: ET POLITISK VALG

En presset kommuneøkonomi legger press på fadelte skoler. Med færre elever og høyere enhetskostnader, tar distriktsskolene et forholdsvis høyere beslag på ressurser. I et stramt kommunebudsjett kan det føre til at andre skoler eller sektorer nedprioriteres. Valget om skolestruktur blir dermed først og fremst et politisk valg, basert på økonomi.

Men om debatten lar seg styre av påstander om kvalitet, tilbyr Solstad en sterk nyansering.

– Det er klart du har noen dårligere småskoler, og du har noen dårligere storskoler. Men basert på en god del forskning fra flere land, er hovedkonklusjonen at det ikke er dekning for å påstå at de små skolene gjør det dårligere. Det er ikke dekning for å påstå at de er dårligere faglig sett, ifølge Solstad.